

Vraag: Wat kan ik doen als mijn vleesvarkens niet willen eten in de zomer?

Antwoord:

De voederopname wordt beïnvloed door omgevingsfactoren (temperatuur, vochtigheid en luchtsnelheid), sociale factoren, dierfactoren en voederfactoren (o.a. energie, eiwit- en aminozuurgehalte, additieven, ingrediënt type en voederformulering).

Een wijziging in één of meerdere bovengenoemde factoren, bv. de omgevingstemperatuur, kan dus de voederopname door de varkens beïnvloeden. Maar vanaf wanneer leidt een hogere (stal)temperatuur in de zomer tot een lagere voederopname?

Bij een temperatuur die hoger is dan de bovengrens (hoogste kritische temperatuur) van de thermoneutrale zone ervaren de varkens hittestress. De varkens passen hun gedrag aan om meer warmte te verliezen: hijgen, liggen op de koelere plekken in het hok en contact met soortgenoten vermijden. Ze gaan voornamelijk liggen op de roostervloer en 'bevochtigen' zichzelf met mest en urine om hitte via de natte huid te verliezen, wat kan leiden tot hokbevuiling. Ook eten de varkens minder om de warmteproductie (door de energieopname via het voeder) te verminderen. De hoogste kritische temperatuur neemt af bij toenemend lichaamsgewicht: 25°C bij een gewicht van 25 kg en 20°C bij een gewicht van 100 kg.

Hieronder vindt u een aantal maatregelen die u kan nemen:

- Pas de voedertijdstippen aan

Bij de gedaalde voederopname gaan de hoeveelheid voeder en de tijd per voederbeurt dalen, maar blijft het aantal voederopnamebeurten grotendeels gelijk. Aangezien de varkens voornamelijk eten tijdens de koelere perioden van de dag, is het aangewezen om de voedertijdstippen te verschuiven naar koelere periodes: 's morgens vroeg en 's avonds laat.

- Controleer de watergift

Zorg ervoor dat de varkens over voldoende kwaliteitsvol, vers en koel drinkwater beschikken. Controleer het debiet van uw drinknippels. De waterbehoefte en debieten van de nippels worden in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 1. Waterbehoefte en debiet van de drinknippels bij vleesvarkens

	Waterbehoefte (l/dier/dag)	Debiet (l/min)
25-50 kg lichaamsgewicht	3-4	1,0-1,5
50-80 kg lichaamsgewicht	5-8	1,0-1,5
80-100 kg lichaamsgewicht	8-10	1,0-1,5

- Optimaliseer de ventilatie

Aangezien omgeving(klimaat)parameters de voederopname kunnen beïnvloeden, is het belangrijk om deze goed te controleren. Ventileer dus voldoende en zorg ervoor dat de **relatieve vochtigheid** in de stal niet te hoog is. Een hoge relatieve vochtigheid (boven 80%) verhindert namelijk dat varkens onder hittestress extra lichaamswarmte door evaporatie kunnen verliezen.

Zorg voor een **maximale ventilatiecapaciteit** om de warmte uit de stal af te voeren en luchtsnelheid (maximaal 0,2 m/s ter hoogte van de varkens) te creëren. Bij een hogere luchtsnelheid zal het varken meer warmte verliezen aan de omgeving en ervaart het varken een lagere gevoelstemperatuur dan de eigenlijke staltemperatuur. De ventilatiebehoefte is afhankelijk van het toegepaste luchtinlaatsysteem in de stal.

- Overweeg structurele en andere (nood)maatregelen om af te koelen

Houd er rekening mee dat een (te) hoge **bezettingsdichtheid** zorgt voor extra hittestress omdat de dieren dan onvermijdelijk dicht bij elkaar liggen. Vermijd om de varkens tijdens de warmste periodes van de dag te storen door noodzakelijke handelingen indien mogelijk te vervroegen of te verlaten.

Vloerkoeling en **sproeiers** met water (grote druppels om een hoge relatieve vochtigheid te vermijden) dat met intervallen boven de varkens wordt gesproeid, zorgen ervoor dat de dieren makkelijker warmte kunnen verliezen. Het best is om de dieren zelf te laten kiezen of zij het koelsysteem al dan niet gebruiken. Andere mogelijkheden zijn het bevochtigen van de vloer, het besproeien of het witkalken van het dak.

- Pas, indien mogelijk, in samenspraak met uw adviseur het voeder aan

Om de lagere voederopname te compenseren kan overwogen worden om de **concentratie** van het voeder (tijdelijk) te **verhogen**. Maar dat is in de praktijk moeilijk te realiseren (en in tegenspraak met de veronderstelling dat hittestress lager is bij eiwitarmere voeder). De **verhouding eiwit/energie** van het voeder kan worden aangepast. De effecten van hittestress zouden worden gereduceerd wanneer de varkens een eiwitarmere dieet gevoederd krijgen.

Dit antwoord werd door het Varkensloket en de leden van het Praktijkcentrum varkens met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt evenwel geen enkele garantie gegeven omtrent de juistheid of de volledigheid van het antwoord op uw vraag. De gebruiker van dit antwoord ziet af van elke klacht tegen het Varkensloket, de leden van het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van het gegeven antwoord. In geen geval zal het Varkensloket, het Praktijkcentrum varkens of zijn medewerkers aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van dit antwoord.